

Arrestnummer C/ 1385 / 2017
Repertoriumnummer 2017/ 4414
Datum van uitspraak 6 december 2017
Rolnummer 1995/CO/5
Notienummer parket-generaal 1995/PGA/945 1995VJ11/945

urbanisatie

Hof van beroep Antwerpen

Arrest

kamer C4 (voorheen kamer 12)
correctionele zaken

Aangeboden op
Niet te registreren

COVER 01-00000974740-0001-0017-01-01-1

1995/PGA/945 – 1995/VJ11/945

Het OPENBAAR MINISTERIE

tegen

geboren te op
wonende te Schilde,
Belgische

beklaagde

afwezig

en inzake

1786

**HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN DE
GEMEENTE**

Gemeentehuis te

eiser tot herstel

vertegenwoordigd door mr. Laetitia Snoeks loco mr. Pierre Bogaerts,
beiden advocaat bij de balie van Antwerpen

en inzake

1787 DE STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR

aangesteld voor het grondgebied van de provincie Antwerpen,
met zetel te 2018 Antwerpen, Lange Kievitstraat 111-113 bus 55

eiser tot herstel

vertegenwoordigd door mr. Johan Claes, advocaat bij de balie van
Antwerpen

1. Ten laste gelegde feiten

Hetzij door het wanbedrijf te hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks te hebben meegewerkt, hetzij door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp te hebben verleend dat het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd.

Bij inbreuk op de artikelen 44, 64, 65 en 69 der wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, gewijzigd bij artikelen 4, 20, 21 en 25 der wet van 22 december 1970, zonder voorafgaande schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het College van Burgemeester en Schepenen, als eigenaar en mede-uitvoerster der werken,

op het onroerend goed gelegen te
gekadastraerd als
met een globale oppervlakte van 164 m²,

eigendom van , op ,

de hierna vermelde werken in art.44 omschreven,

1. tussen 30 november en 31 december 1988

te hebben uitgevoerd,

2. van dan af tot 27 augustus 1992

te hebben in stand gehouden

PAGE 01-00000974740-0003-0017-01-01-4

namelijk een woonhuis (8 m x 10 m) met garage in steen (8 m x 1,5 m) te hebben opgericht.

Gezien het bewijs van overschrijving van de dagvaarding van beklaagde door de bewaarder der | kantoor te , d.d. boek deel nr.

het onroerend goed toebehorend aan | krachtens een akte van aankoop, ontvangen op , door notaris

2. Bestreden beslissing

Er werd hoger beroep ingesteld:

- ...
- op 7 juli 1995 door het OPENBAAR MINISTERIE tegen al de beschikkingen op strafrechtelijk gebied
- op 7 juli 1995 door de beklaagde tegen al de beschikkingen

van het vonnis, op tegenspraak gewezen op 26 juni 1995 door de rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen, kamer 25, waarbij beslist werd:

...

Dat ten gevolge van een materiële vergissing in feit A de aanvangsdatum van 30 november 1988 werd vermeld terwijl deze 7 december 1988 dient te zijn.

...

VEROORDEELT beklaagde voor de vermengde feiten A (zoals aangepast) en B

tot een geldboete van HONDERD FRANK.

Verplicht veroordeelde tot het betalen van bijdrage van tien frank en tot de kosten van het geding belopende op 1.519 frank, en tot een vergoeding van 1.000 frank.

┌ PAGE 01-00000974740-0004-0017-01-01-4 ─┐

Zegt dat de geldboete vermeerderd is met 990 decimes per frank, en de bijdrage vermeerderd is met 1990 decimes per frank, zodat die geldboete 10.000 frank en die bijdrage 2.000 frank zal bedragen;

bepaalt de duur van de gevangenisstraf waardoor de geldboete vervangen kan worden, bij gebreke van betaling binnen de termijn vermeld in artikel 40 van het strafwetboek, op 1 maand.

Beveeft dat de tenuitvoerlegging van de geldboete uitgesproken ten laste van veroordeelde wordt uitgesteld voor een termijn van DRIE jaar vanaf heden.

Stelt de behandeling van de gevorderde herstelmaatregel onbepaald uit in afwachting van een definitieve regeling van het gebied Schilde-strand waarin de eigendom van beklagde gelegen is.

...

3. Rechtspleging voor het hof

3.1.

Bij het arrest, op tegenspraak gewezen door het hof van beroep Antwerpen, kamer 12, op 12 oktober 2016 werd als volgt beslist:

...

4.2. Actualisering van de feiten der tenlastelegging

Met ingang van 1 september 2009 maken de feiten een inbreuk uit op het artikel 4.2.1.1° a) en c) van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO - Besluit van de Vlaamse regering houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening d.d. 15 mei 2009, B.S. 20.08.2009); het past om de omschrijving van de aan de beklagde ten laste gelegde feiten dan ook als dusdanig te actualiseren.

GEMEENTE zoals geformuleerd in besluiten ter griffie neergelegd op 18 mei 2016 voor advies voor aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid;

Beveelt een heropening der debatten op de zitting van woensdag 8 februari 2017 om 14.30 uur;

...

De kosten

Laat de kosten van de strafvordering in beide aanleggen ten laste van de Staat;

Houdt de kosten met betrekking tot de herstellvorderingen aan;

...

3.2.

Het advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid d.d. 23 februari 2017 werd ontvangen op de griffie van het hof van beroep Antwerpen op 20 maart 2017.

3.3.

De zaak werd behandeld op de openbare zitting van 13 september 2017.

Het hof heeft hierbij gehoord:

- het Openbaar Ministerie in zijn uiteenzetting van de zaak en in zijn vordering,
- de eiser tot herstel het college van burgemeester en schepenen van de gemeente in zijn middelen, ontwikkeld door zijn raadsman, voornoemd,
- de eiser tot herstel de stedenbouwkundige inspecteur in zijn middelen, ontwikkeld door zijn raadsman, voornoemd.

De neergelegde conclusies en stukken werden in het beraad betrokken.

De beklaagde , alhoewel regelmatig gedagvaard zijnde, is niet in persoon of bij advocaat verschenen op de terechtzitting van 13 september 2017 naar welke datum de behandeling van de zaak op tegenspraak was uitgesteld komende van de terechtzitting van 8 februari 2017, en de zaak werd te haren opzichte bij verstek behandeld.

4. Beoordeling van de herstellvordering

4.1. Met betrekking tot het voorwerp van de herstellvordering

Zoals reeds in het tussenarrest van 12 oktober 2016 werd vermeld werd in de loop van deze procedure (bij besluiten neergelegd op 17 mei 2016 ter griffie) inhoudelijk een andersoortig herstel in de oorspronkelijke toestand gevorderd dan de eerdere herstelmaatregel van 8 januari 1991 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente en van de directeur van het van 15 juli 1992 (enkel de afbraak van het weekendverblijf). Deze gewijzigde herstelmaatregel strekt tot een fundamentele aanpassing van de oorspronkelijke herstelmaatregel.

De herstellvorderende overheid heeft weliswaar steeds de mogelijkheid om zijn herstellvordering en de motieven ervan tijdens het geding aan te passen of te wijzigen voor zover deze aanpassing uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening geschiedt en strekt tot het doen ophouden van de gevolgen van een stedenbouwmisdrijf (Cass. 17 oktober 2006, P.06.0712.N en Cass. 16 oktober 2012, P.12.0340.N).

Het fundamenteel gewijzigde herstel in deze zaak houdt in:

"... het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand door afbraak van de wederrechtelijke opgerichte woning/weekendverblijf, de aangebouwde garage (inclusief de afbraak van de funderingen) en de verharde oprit ..."

Het hof stelt vast dat beklaagde niet vervolgd werd voor het oprichten van de verharde oprit maar enkel voor "het oprichten van een woonhuis met garage in steen".

De nieuwe herstellvordering die geënt is op de feiten van oprichting van een woonhuis met garage in steen beoogt eveneens de afbraak van de verharde oprit.

Naar aanleiding van het plaatsbezoek op 22 januari 2016 stelde de stedenbouwkundige inspecteur dat de woning met garage op het perceel nog aanwezig was maar ook dat de oprit naar de woning verhard werd (zie gevoegde foto's 1 en 7 aan het PV van 25 januari 2016).

Verwijzend naar deze foto's is het hof van oordeel dat deze verharde oprit fysiek één geheel met de woning met garage vormt.

Er bestaat dus een oorzakelijk verband tussen de wederrechtelijke toestand met inbegrip van de verharde oprit zoals die bestaat op het ogenblik van de beoordeling van de herstellvordering en de wederrechtelijke toestand die het voorwerp uitmaakt van de tenlastelegging (enkel woning met garage).

Het hof dient derhalve te oordelen over de herstellvordering in zijn geheel zoals die werd geformuleerd in besluiten van de stedenbouwkundige inspecteur neergelegd ter griffie op 17 mei 2016.

4.2. De beoordeling van de wettelijkheid van de herstellvordering

1. De herstellvordering die ter beoordeling voorligt, heeft betrekking op de afbraak van de woning met garage in steen en de verharde oprit.

De rechter is gehouden de herstelmaatregelen te bevelen zoals gevorderd door de herstellvorderende overheid maar dient deze wel op de interne en externe wettigheid te toetsen en te onderzoeken of ze stroken met de wet dan wel op machtsoverschrijding of machtsafwending berusten (art. 159 GW).

De rechter kan enkel nagaan of de door de herstellvorderende overheid gedane keuze van herstelmaatregel uitsluitend steunt op motieven van een goede ruimtelijke ordening en gebeurlijk een herstellvordering die zou steunen op motieven vreemd aan de ruimtelijke ordening of die kennelijk onredelijk zou zijn zonder gevolg laten. Bovendien moet de rechter ook nagaan of de last die voor de beklaagden uit het gevorderde herstel zou voortvloeien opweegt tegen het voordeel dat hieruit voor de ruimtelijke ordening zou ontstaan.

Het is niet de rechter die de aard van de herstelmaatregel bepaalt, noch dient hij te oordelen over de opportuniteit ervan.

De vaststelling uit het arrest Hamer dat een herstelmaatregel een straf is in de zin van art. 6.1 EVRM betekent niet dat de maatregel in de Belgische wetgeving van strafrechtelijke aard is.

De herstellvordering is immers geen straf. De vaststelling dat een herstel in de oorspronkelijke staat een straf is in de zin van art. 6.1 EVRM, brengt enkel met zich mee dat de waarborgen van die bepaling moeten worden in acht genomen maar niet dat die maatregel in de Belgische wetgeving van strafrechtelijke aard is zodat de strafrechter daar met volheid van bevoegdheid dient over te oordelen. Doordat zij afhankelijk is van de vaststelling van een misdrijf, is de vordering weliswaar verbonden met de strafvordering maar valt zij binnen het concept van teruggave in de zin van art. 44 Sw. Het blijft bijgevolg voor de strafrechter mogelijk het herstel te bevelen teneinde de gevolgen van het misdrijf te doen ophouden.

De bepaling "naast de straf" in art. 6.1.41.§1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vereist niet dat de rechter daadwerkelijk een straf moet uitspreken en uit deze bewoordingen kan geenszins worden afgeleid dat de strafrechter geen herstel zou kunnen bevelen indien geen straf wordt uitgesproken.

Tot voor de inwerkingtreding op 1 september 2009 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening had de stedenbouwkundige inspecteur bij de keuze van de herstelmaatregel een ruime beleidsvrijheid. Overeenkomstig het art. 6.1.41§1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt thans een prioriteitenorde de aard van de herstelmaatregel. Deze bepaling beperkt de beleidsvrijheid van de stedenbouwkundige inspecteur bij de keuze van de herstelmaatregel. Op grond van art. 7.1.1. VCRO is deze bepaling dan ook onmiddellijk van toepassing op deze herstelmaatregel.

Bepalend voor de prioriteitenorde en dus voor de keuze van de herstelmaatregel is de categorie waartoe het stedenbouwmisdrijf behoort.

De rechter houdt toezicht op de correcte toepassing door de stedenbouwkundige inspecteur van deze decretale prioriteitenorde. In casu is het door beklagde begane misdrijf een "ernstig" misdrijf in de zin van art. 6.41.§1.1° Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening met name het verrichten van handelingen in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande voor het gebied toegelaten bestemmingen voor zover daarvan niet is afgeweken. Dit impliceert dat als keuze van de herstelmaatregel ofwel het herstel in de oorspronkelijke toestand dan wel bouw-of aanpassingswerken kunnen worden opgelegd indien hierdoor

verplicht is ook al zijn deze constructies gelegen in een gebied van verblijfsrecreatie, een niet kwetsbaar gebied. Het betreft derhalve een niet wettelijke toestand.

Evenmin is het vertrouwensbeginsel noch het rechtzekerheidsbeginsel geschonden. Immers, beklaagde was reeds bij de oprichting van de woning met garage op de hoogte van de illegale toestand van deze constructies zoals blijkt uit haar verklaring van 20 februari 1989 (stuk 1 a strafdossier).

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente besliste in de zitting van 5 mei 1992 dat de wederrechtelijk opgerichte constructies niet konden aanvaard worden noch vergund worden *in verblijfsrecreatiegebied* en vorderde de afbraak van de woning met garage. De stedenbouwkundige inspecteur sloot zich aan bij deze vordering. Er is dan ook geen sprake van een gedoogbeleid van de plaatselijke overheid/stedenbouwkundige inspecteur die jarenlang zouden hebben stilgezeten en de illegale constructies oogluikend zouden hebben toegestaan.

3. Weliswaar is er sprake van een abnormale lange duur van de rechtspleging in deze zaak.

Zoals uiteengezet in het tussenarrest van 12 oktober 2016 heeft het hof geen straf meer opgelegd gezien de vaststelling van de verjaring voor de feiten van oprichting en de opheffing van de strafbaarheid van de feiten van instandhouding.

Hieruit kan niet worden afgeleid dat de herstellvordering, die tijdig werd ingediend, zonder gevolg dient te blijven. Het feit dat het hof nu pas dient te oordelen over de herstellvordering, impliceert niet dat hierdoor de redelijkheid van de herstellvordering is aangetast ingevolge dit tijdsverloop.

Het hof dient overigens na te gaan of dit gevorderd herstel nog steunt op motieven van goede ruimtelijke ordening en niet kennelijk onredelijk is ingevolge het ruime tijdsverloop van de rechtspleging waardoor er eventueel gewijzigde omstandigheden zouden zijn opgetreden (Cass. 9 september 2014, P.13.0485.N).

Het hof stelt vast dat er geen gewijzigde omstandigheden zijn opgetreden met betrekking tot de stedenbouwkundige toestand van het perceel. Het louter tijdsverloop doet derhalve geen afbreuk aan het legitiem doel van de opgelegde herstelmaatregel die nog steeds noodzakelijk is om een einde te stellen aan een onvergunde situatie.

4. Wel is het hof van oordeel dat de herstellvordering met betrekking tot de afbraak van de woning met garage en verharde oprit kennelijk onredelijk is.

Zoals reeds hierboven is uiteengezet kan de rechter enkel nagaan of de door de herstellvorderende overheid gedane keuze van herstelmaatregel uitsluitend steunt op motieven van een goede ruimtelijke ordening en gebeurlijk een herstellvordering die zou steunen op motieven vreemd aan de ruimtelijke ordening of die kennelijk onredelijk zou zijn, zonder gevolg laten. Bovendien moet de rechter ook nagaan of de last die voor de beklaagden uit het gevorderde herstel zou voortvloeien, opweegt tegen het voordeel dat hieruit voor de ruimtelijke ordening zou ontstaan.

De redelijkheid van de herstellvordering dient derhalve niet alleen getoetst aan de gewestplanbestemming maar ook aan de bestaande toestand. Zelfs wanneer de wederrechtelijke constructies onverenigbaar zijn met de bestemmingsvoorschriften van het gebied kan de rechter afhankelijk van de concrete omstandigheden van de zaak oordelen dat een herstellvordering die alleen gesteund is op grond van de bestemming van het gebied, kennelijk onredelijk is en niet noodzakelijk is om de ruimtelijke ordening te vrijwaren.

Het hof acht de herstellvordering niet voldoende gemotiveerd en derhalve kennelijk onredelijk vanuit ruimtelijke oogpunt nu het onduidelijk is wat de aard en de weerslag van deze constructies is in verhouding tot de overige, klaarblijkelijk eveneens aanwezige wederrechtelijke constructies binnen het

Het hof verwijst naar het uitvoerig en gemotiveerd advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid van 23 februari 2017, ontvangen ter griffie op 20 maart 2017.

Bij brief van 21 november 2016 aan de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid (zie informatiedossier) verwees de stedenbouwkundige inspecteur naar de omgevingsanalyse: *"... de omgeving van het ... wordt gekenmerkt door een verscheidenheid aan weekendverblijven, caravans, hokken etc., die in het merendeel van de gevallen onvergund worden geplaatst dan wel eens - eveneens onvergund - als permanente woonst worden gebruikt. Voor tal van percelen werden en worden er tot op vandaag processen-verbaal opgesteld. De behandeling van enkele oudere herstellvorderingen werden destijds door het hof van beroep uitgesteld in afwachting van een definitieve regeling van het gebied van het ... Tot op vandaag is er, voor zover ons bekend, daaromtrent echter geen wijziging ten opzichte van de vroegere toestand te melden."*

In het kader van dit advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid heeft de stedenbouwkundige inspecteur geen duidelijke informatie verstrekt omtrent de weerslag van de illegale constructies op de ruimtelijke ordening.

De stedenbouwkundige inspecteur blijft in algemene bewoordingen voorhouden dat de meeste constructies illegaal zijn zonder enige duidelijke specificatie op welke percelen en welk gevolg aan deze handelingen werd gegeven. Na de recente vaststellingen op 22 januari 2017 heeft de stedenbouwkundige inspecteur enkel een beschrijving gegeven van de constructies op het perceel, doch liet na een concrete en aangepaste handhavingsvisie en motivering van de gewijzigde herstelvordering te geven.

De Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid besluit aan de hand van deze algemene informatie dat er binnen de cluster van het een globale problematiek bestaat van illegaal opgetrokken verblijven die al dan niet permanent bewoond zijn. Er wordt niet duidelijk gemaakt welke handelingen in de onmiddellijke en ruime omgeving van het kwestieuze perceel al dan niet wederrechtelijk zijn.

Hieruit leidt de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid af dat de huidige herstelvordering geen geïsoleerde inbreuk viseert binnen het , maar dat er diverse illegale constructies zijn die tevens ook nog permanent bewoond zijn.

Volgens de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid is het dan ook onvoldoende duidelijk wat de aard en de ruimtelijke weerslag van de in hoofde van beklagde weerhouden inbreuken is in verhouding tot de overige, klaarblijkelijk aanwezige inbreuken binnen het

Het hof onderschrijft deze overwegingen van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid.

De loutere vermelding van de stedenbouwkundige inspecteur dat heden nog steeds processen-verbaal worden opgesteld in geval van kennisname van nieuwe wederrechtelijke constructies dan wel in geval van verzoek om permanent te worden ingeschreven op een adres in het , zonder vermelding welk gevolg hieraan gegeven wordt, zijn geen omstandigheden die verduidelijken in welke mate deze wederrechtelijke constructies weerslag hebben op de ruimtelijke ordening in de onmiddellijke omgeving.

Bovendien brengt de herstelvordering zoals nu gesteld en gehandhaafd voor de beklagde een onredelijke last mee die het voordeel dat voor de ruimtelijke ordening zou ontstaan ruim overstijgt.

- 1, 2, 3, 7 van het Strafwetboek

6. Beslissing

Het hof,

Rechtdoende bij verstek ten aanzien van beklaagde en op tegenspraak voor het overige, en het tussenarrest van 12 oktober 2016 verder uitwerkend;

Beslist op grond van de hoger vermelde redenen, binnen de perken van de hogere beroepen, als volgt:

Met betrekking tot de herstellvordering

Stelt vast dat de herstellvordering van de stedenbouwkundige inspecteur kennelijk onredelijk is en derhalve zonder gevolg dient gelaten te worden;

Stelt vast dat het college van burgemeester en schepenen van de gemeente geen vordering meer stelt;

De kosten

Veroordeelt de eiser tot herstel het college van burgemeester en schepenen van de gemeente tot de kosten van zijn stelling in hoger beroep, deze voorgeschoten door de openbare partij in totaal begroot op 19,80 euro;

Veroordeelt de eiser tot herstel de stedenbouwkundige inspecteur tot de kosten van zijn stelling in hoger beroep, deze voorgeschoten door de openbare partij in totaal begroot op 19,80 euro.

Dit arrest is gewezen te Antwerpen door het hof van beroep, kamer C4 (voorheen kamer 12), samengesteld uit:

L. Knapen raadsheer d.d. voorzitter

J. Daenen raadsheer

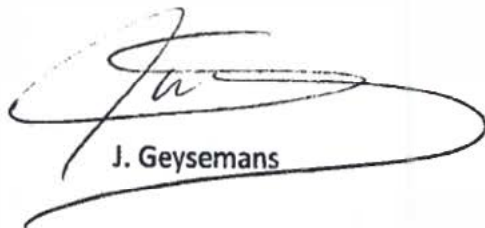
J. Decoker raadsheer

en in openbare terechtzitting van 6 december 2017

uitgesproken door L. Knapen, raadsheer d.d. voorzitter

in aanwezigheid van het lid van het Openbaar Ministerie vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting

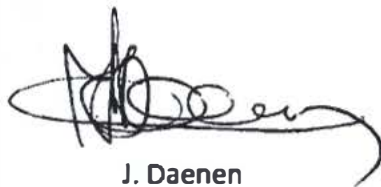
met bijstand van griffier J. Geysmans

J. Geysmans

J. Decoker

in de onmogelijkheid zijnde om te tekenen
(art. 195bis Wetboek van Strafvordering)

J. Daenen

L. Knapen

